

Vaše práva sociálneho zabezpečenia

v Írsku

Informácie nachádzajúce sa v tejto príručke boli pripravené a aktualizované v úzkej spolupráci s národnými korešpondentmi vzájomného informačného systému o sociálnej ochrane (Mutual Information System on Social Protection, MISSOC).

Ďalšie informácie o sieti systému MISSOC sú k dispozícii na adrese:
<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=sk&catId=815>

Táto príručka obsahuje všeobecný opis ustanovení v oblasti sociálneho zabezpečenia platných v konkrétnej krajine. Podrobnejšie informácie môžete získať v ďalších publikáciách siete MISSOC, ktoré sú k dispozícii na uvedenom prepojení. Tiež sa môžete obrátiť na príslušné orgány a inštitúcie uvedené v prílohe k tejto príručke.

Ani Európska komisia, ani žiadna osoba konajúca v jej mene nenesie zodpovednosť za použitie informácií, ktoré obsahuje táto publikácia.

Obsah

Kapitola I: Všeobecné informácie, organizácia a financovanie.....	4
Úvod	4
Organizácia sociálnej ochrany.....	5
Financovanie	5
Kapitola II: Zdravotná starostlivosť.....	7
Kedy máte nárok na zdravotnú starostlivosť?	7
Aké dávky sa poskytujú?	7
Ako získať zdravotnú starostlivosť?	8
Kapitola III: Peňažné nemocenské dávky.....	9
Kedy máte nárok na nemocenské dávky?.....	9
Aké dávky sa poskytujú?	9
Ako získať peňažné dávky nemocenského poistenia?	9
Kapitola IV: Dávky v materstve a dávky v otcovstve	10
Kedy máte nárok na dávky v materstve alebo dávky v otcovstve?	10
Aké dávky sa poskytujú?	10
Ako získať dávky v materstve a dávky v otcovstve?	11
Kapitola V: Dávky v invalidite.....	12
Kedy máte nárok na dávky v invalidite?.....	12
Aké dávky sa poskytujú?	12
Ako získať dávky v invalidite?.....	12
Kapitola VI: Starobné dôchodky a dávky v starobe	13
Kedy máte nárok na dávky v starobe?	13
Aké dávky sa poskytujú?	14
Ako získať dávky v starobe?	14
Kapitola VII: Pozostalostné dávky	16
Kedy máte nárok na pozostalostné dávky?.....	16
Aké dávky sa poskytujú?	17
Ako získať pozostalostné dávky?	18
Kapitola VIII: Dávky v súvislosti s pracovnými úrazmi a chorobami z povolania.....	19
Kedy máte nárok na dávky v súvislosti v pracovnými úrazmi a chorobami z povolania?	19
Aké dávky sa poskytujú?	19
Ako získať dávky v súvislosti s pracovnými úrazmi a chorobami z povolania?	20
Kapitola IX: Rodinné dávky	21
Kedy máte nárok na rodinné dávky?	21
Aké dávky sa poskytujú?	21
Ako získať rodinné dávky?	22
Kapitola X: Nezamestnanosť	23
Kedy máte nárok na dávky v nezamestnanosti?.....	23
Aké dávky sa poskytujú?	24
Ako získať dávky v nezamestnanosti?	24
Kapitola XI: Minimálne zdroje	25
Kedy máte nárok na dávky v súvislosti s minimálnymi zdrojmi?.....	25
Aké dávky sa poskytujú?	26
Ako získať dávky v súvislosti s minimálnymi zdrojmi?.....	26
Kapitola XII: Dlhodobá starostlivosť	27
Kedy máte nárok na dlhodobú starostlivosť?	27
Aké dávky sa poskytujú?	28
Ako získať dlhodobú starostlivosť?	29
Príloha : Užitočné adresy a webové stránky	30

Kapitola I: Všeobecné informácie, organizácia a financovanie

Úvod

Írsko poskytuje predovšetkým tri typy dávok sociálneho zabezpečenia:

- príspevkové dávky (sociálneho poistenia), na základe počtu príspevkov PRSI (Pay-Related Social Insurance – sociálne poistenie na základe príjmu) platených počas určitého obdobia;
- nepríspevkové dávky (sociálnej pomoci), určené osobám, ktoré nemajú nárok na dávky sociálneho poistenia a ktoré závisia od testovania výšky príjmov, a
- univerzálne dávky, ako sú prídavky na deti (*Child Benefit*) alebo bezplatná doprava (Free Travel), poskytované v niektorých prípadoch nezávisle od prostriedkov poberateľov a od ich príspevkov do sociálneho poistenia. Univerzálnych dávok je však pomerne málo.

Musíte splniť podmienky stanovené systémom, v ktorom žiadate o priznanie dávok. Pri niektorých platbách je potrebné splniť ďalšie podmienky okrem podmienok vo vzťahu k príspevkom PRSI alebo testovania výšky príjmov. Ak žiadate napríklad o dávku pre uchádzača o zamestnanie, musíte byť disponibilný a uchádzať sa o zamestnanie.

Ak nemáte nárok na platby zo systému poistenia, môžete si uplatniť nárok na dávky z nepríspevkových systémov, ktoré existujú súčasne takmer so všetkými dostupnými systémami poistenia.

Podľa írskych právnych predpisov neexistuje osobitný systém sociálneho zabezpečenia pre niektoré zvláštne kategórie pracujúcich. Všetci zamestnanci a samostatne zárobkovo činné osoby sú poistení v rovnakom všeobecnom systéme sociálneho poistenia.

Vo všeobecnosti sú poistené všetky zamestnané a samostatne zárobkovo činné osoby staršie ako 16 rokov, ktoré ešte nedosiahli dôchodkový vek (66 rokov). V prípade zamestnancov, ktorí zarábajú menej než 38 EUR týždenne (celkom), alebo ktorí majú viac než 66 rokov, sa poistenie vzťahuje len na dávky pri pracovnom úraze. Všetky osoby, ktoré majú obvyklé bydlisko v Írsku, majú nárok na niektoré zdravotné služby.

Účasť v systéme sociálneho zabezpečenia?

Ak ste v Írsku zamestnaný po prvý raz, musíte sa bezodkladne dostaviť na miestny úrad sociálnych vecí (*Social Welfare Local Office*), kde požiadate o osobné číslo verejných služieb (*Personal Public Service Number – PPS*). Ide o jedinečné referenčné číslo, ktoré ste povinný používať pri každom administratívnom kontakte so štátnymi orgánmi, vrátane uplatňovania nároku na dávky sociálneho zabezpečenia, zdravotné služby a pri dani z príjmu. Keď už vám bolo vaše osobné číslo PPS pridelené, obráťte sa na miestny daňový úrad na vybavenie vašej daňovej situácie.

Musíte dbať o to, aby ste boli zaevidovaný a aby ste oznámili svoje číslo PPS zamestnávateľovi. V opačnom prípade by vaše príspevky PRSI nemuseli byť správne zaevidované.

Svoje číslo PPS uvádzajte pri každej žiadosti o dávky, ako aj pri každom písomnom kontakte s ministerstvom sociálnej ochrany (*Department of Social Protection*). Toto

číslo umožňuje urýchlene identifikovať vašu zložku a zabrániť tak oneskoreniu pri vyplácaní sociálnych dávok, na ktoré máte nárok.

Organizácia sociálnej ochrany

Ministerstvo sociálnej ochrany má svoje kancelárie v grófstvach Buncrana, Carrick-on-Shannon, Dublin, Dundalk, Letterkenny, Longford, Roscommon, Sligo a Waterford. Miestne poskytovanie služieb prostredníctvom siete takmer 125 miestnych pobočiek je rozdelené na tri regióny.

Odvolacia komisia sociálnych vecí je nezávislý orgán ministerstva zodpovedný za riešenie odvolaní proti rozhodnutiam v oblasti nárokov na sociálnu starostlivosť a na poistenia zamestnanosti.

Ministerstvo pre zdravie zodpovedá za tvorbu a hodnotenie strategickej politiky zdravia, problematiku zdrojov, meranie výkonu a riadenie všeobecného systému poskytovania starostlivosti. Ministerstvo sa v súčasnosti zúčastňuje programu organizačnej zmeny a reformy zdravotníctva v krajine. Za riadenie a poskytovanie zdravotných a osobných sociálnych služieb zodpovedá podľa zákona o poskytovaní zdravotnej starostlivosti z roku 2004 riaditeľstvo zdravotníckych služieb.

Riaditeľstvo zdravotníckych služieb je najväčšia organizácia v Írsku a poskytuje množstvo najrozličnejších služieb v nemocniciach a samosprávach v celej krajine. Jeho zriadenie predstavuje začiatok najväčšieho programu zmien, aký sa kedy v oblasti írskych verejných služieb uskutočnil. Všetky služby poskytované Riaditeľstvom zdravotníckych služieb sa realizujú prostredníctvom štyroch správnych oblastí – Dublin Mid-Leinster, Severovýchodný, Západný a Južný Dublin. K službám poskytovaným v samosprávach patria základná starostlivosť, zdravotné a osobné sociálne služby v rámci samospráv a nemocnice a služby trvalej starostlivosti, poskytované najmä prostredníctvom 32 miestnych zdravotníckych úradov.

Financovanie

Príspevky sociálneho poistenia zamestnancov a zamestnávateľov sa odvádzajú do sociálnej poisťovne (*Social Insurance Fund*), ktorá je tiež dotovaná štátom. Systémy sociálneho poistenia sú financované touto poisťovňou, ktorú spravuje ministerstvo sociálnej ochrany. Nepríspevkové dávky a prídavky na deti (*Child Benefit*) sa však financujú zo všeobecných daní.

Vecné dávky zdravotných služieb sú financované predovšetkým z prostriedkov pochádzajúcich zo všeobecných daní. Spravuje ich riaditeľstvo zdravotníckych služieb (HSE) prostredníctvom svojich regionálnych pobočiek, pod všeobecným dohľadom ministerstva pre zdravie (Department of Health).

Váš zamestnávateľ je právne zodpovedný za zaplatenie príspevku PRSI v plnej výške. Je však povinný zrážať podiel zamestnanca na tomto príspevku z jeho mzdy. Existujú rôzne sadzby príspevkov podľa povahy profesionálnej aktivity. Nazývajú sa kategórie príspevkov.

Za normálnych okolností zamestnanec platí aj všeobecný sociálny príspevok (Universal Social Charge), zrážaný súčasne s príspevkom PRSI, ale nezávisle od neho. Platenie všeobecného sociálneho príspevku nie je povinné, ak:

- má zamestnanec ročný príjem menší ako 10 036 EUR, alebo
- zamestnanec poberá dávky sociálneho zabezpečenia,

Celková výška sociálneho poistenia (bez príspevkov na vecné dávky v chorobe a materstve):

- Zamestnanec: 4,0 %. Na stanovenie vymeriavacieho základu sa najprv odpočíta prvých 127 EUR týždennej mzdy. Zamestnanci s príjmom do 352 EUR týždenne sú od platenia príspevkov oslobodení. Ročná hranica: 75,036 EUR.
- Zamestnávateľ: 8,5 % (vrátane 0,7 % na vnútroštátne príspevky na vzdelávanie) z príjmov do 356 EUR týždenne. 10,75 % (vrátane 0,7 % na vnútroštátne príspevky na vzdelávanie) z príjmov, ktoré prekračujú 356 EUR týždenne. Nie je stanovená horná hranica.

Kapitola II: Zdravotná starostlivosť

Kedy máte nárok na zdravotnú starostlivosť?

Nárok na zdravotnícke služby v Írsku závisí predovšetkým od podmienok bydliska a finančných prostriedkov. Každá osoba bez ohľadu na štátnu príslušnosť, uznaná riaditeľstvom zdravotníckych služieb (Health Service Executive, HSE) ako riadne pobývajúca v Írsku, je buď plne oprávnená (kategória 1, teda držitelia preukazu zdravotníckych služieb), alebo čiastočne oprávnená (kategória 2) využívať zdravotnícke služby.

Nárok na zdravotný preukaz závisí najmä od finančných zdrojov danej osoby. Karta môže byť tiež vydaná v prípade závažných zdravotných problémov (Undue hardship), a to aj pri prekročení hranice príjmu. Pre žiadateľov o preukaz zdravotných služieb vo veku nad 70 rokov platia osobitné usmernenia o referenčných príjmoch.

Všetky ostatné osoby, ktoré „majú obvyklé bydlisko“ v Írsku, majú obmedzené oprávnenie.

Informácie o preukazoch zdravotného poistenia sa nachádzajú na adrese <http://www.hse.ie>.

Aké dávky sa poskytujú?

Všetky osoby, ktoré majú obvyklé bydlisko v Írsku, majú nárok na tieto služby:

- hospitalizácia detí postihnutých niektorými dlhodobými ochoreniami,
- lieky pre osoby postihnuté niektorými telesnými chorobami,
- hospitalizácia v prípade infekčnej choroby, diagnostické služby a služby prevencie týchto chorôb.

Kategória 1 – plné oprávnenie : držitelia preukazu zdravotníckych služieb

Do kategórie 1 patria osoby, ktoré podľa stanoviska príslušného riaditeľstva zdravotníckych služieb nemôžu znášať náklady na služby všeobecných lekárov pre seba alebo pre vyživované osoby. Osoby z tejto kategórie sa často nazývajú držitelia preukazu zdravotných služieb, pretože tento preukaz im je vystavený s cieľom preukázať nárok na starostlivosť. Sú stanovené referenčné príjmy (Income Guidelines) s cieľom určiť, či daná osoba spĺňa alebo nespĺňa požadované podmienky.

Držitelia preukazu zdravotníckych služieb môžu využívať tieto služby:

- služby všeobecného lekára, všetky nemocničné služby určené chorým osobám v spoločnej izbe,
- služby odborných lekárov v rámci ambulantných vyšetrení,
- určité služby stomatologickej, oftalmologickej a auditívnej starostlivosti, ako aj protetiky,
- lieky na predpis, lekárske a chirurgické pomôcky a protézy,
- starostlivosť v materstve a starostlivosť o dojčatá,
- peňažný príspevok v materstve za každé novonarodené dieťa,
- bezplatná úrazová a pohotovostná starostlivosť (Accident and Emergency Department).

Oprávnenie byť držiteľom preukazu zdravotníckych služieb zahŕňa veľký počet odvodených výhod: oslobodenie od platenia zdravotných príspevkov, oslobodenie od poplatkov za skúšky na stredných školách, príspevok na učebnice a bezplatnú školskú dopravu pre niektoré deti.

Kategória 2 – obmedzené oprávnenie

Každá osoba, ktorá nemá nárok poberať všetky zdravotné dávky, má nárok na obmedzené oprávnenie:

- všetky nemocničné služby určené chorým v spoločnej izbe za povinný poplatok,
- služby odborných lekárov (okrem stomatologickej starostlivosti a väčšiny bežných oftalmologických a auditívnych vyšetrení) v rámci ambulantných vyšetrení,
- starostlivosť v materstve a starostlivosť o dojčatá vrátane služieb rodinného lekára počas tehotenstva, a pre matku a dojča počas šiestich týždňov po narodení,
- úhrada liekov nad istú sumu (132 EUR mesačne v roku 2012),
- lieky na niektoré choroby vymedzené v rámci systému dlhodobých ochorení (*Long-Term Illness Scheme*).

Osoby s príjmom nad hranicu referenčného príjmu, ktoré majú úplné oprávnenie, môžu mať v závislosti od príjmu nárok na návštevnú kartu všeobecného lekára, ktorá ich oprávňuje na bezplatné služby všeobecného lekára.

Stomatologická starostlivosť a bežná oftalmologická a auditívna starostlivosť v rámci ambulantných vyšetrení sú vylúčené, ale tieto služby sa poskytujú deťom na odporúčanie pediatrického zariadenia (*Child Health Clinic*) alebo pri školskom lekárskom vyšetrení. Starostlivosť v materstve a starostlivosť o dojčatá sa poskytuje počas tehotenstva a počas šiestich týždňov po narodení. Úrazová a pohotovostná starostlivosť (*Accident and Emergency Department*) je spolplatnená, ak pacient nemá odporúčanie od svojho lekára.

Ako získať zdravotnú starostlivosť?

Osoby s plným oprávnením si musia vybrať zo zoznamu miestnych všeobecných lekárov, ktorí majú zmluvu s riaditeľstvom HSE na poskytovanie služieb v rámci všeobecného zdravotného systému.

Osoby s obmedzeným oprávnením navštevujúce všeobecného lekára v súkromnej ordinácii si vyberajú vlastných všeobecných lekárov. Osoby s obmedzeným oprávnením, ktoré sú držiteľmi návštevej karty všeobecného lekára si vyberajú všeobecného lekára zo zoznamu lekárov, ktorí majú zmluvu s riaditeľstvom HSE na poskytovanie služieb v rámci všeobecného zdravotného systému.

Na služby odborných lekárov vystavuje odporúčanie všeobecný lekár.

Kapitola III: Peňažné nemocenské dávky

Kedy máte nárok na nemocenské dávky?

Nemocenské dávky sú poistencom vyplácané týždenne počas obdobia práceneschopnosti. Možno ich nahradiť dávkami pri pracovných úrazoch alebo chorobách z povolania.

Na vznik nároku na nemocenské dávky je potrebné:

- byť práceneschopný,
- spĺňať podmienky týkajúce sa príspevkov:
 - 104 týždenných príspevkov od vášho prvého zamestnania,
 - 39 týždenných príspevkov platených alebo započítaných počas príslušného roku platenia príspevkov, z ktorých minimálne 13 musia tvoriť platené príspevky v danom roku alebo v iných rokoch platenia príspevkov alebo
 - 26 týždenných príspevkov zaplatených v každom z dvoch príslušných rokov platenia príspevkov, ktoré predchádzajú roku poberania dávok.

Aké dávky sa poskytujú?

Výška nemocenskej dávky môže byť maximálne 188 EUR týždenne. Rodinné dávky sa vyplácajú týždenne vo výške 124,80 EUR za oprávnené dospelé osoby a vo výške 29,80 EUR za deti.

Nemocenské dávky sa spravidla vyplácajú od štvrtého dňa choroby. Od chvíle, keď tieto dávky poberáte, na ne máte nárok počas celého času trvania práceneschopnosti, maximálne však dva roky, za predpokladu, že ste už zaplatili aspoň 260 týždenných príspevkov PRSI. Ak ste zaplatili menej než 260 reálnych príspevkov, vyplácanie dávok končí po 52 týždňoch práceneschopnosti.

Ako získať peňažné dávky nemocenského poistenia?

O nemocenské dávky je potrebné požiadať do siedmich dní od začiatku práceneschopnosti. Na ministerstvo sociálnej ochrany musíte zaslať potvrdenie o práceneschopnosti (*certificate of incapacity for work*) vystavené vaším lekárom. Toto potvrdenie sa spravidla vyžaduje na každý týždeň práceneschopnosti.

Nemocenské dávky a príspevky na oprávneného dospelého a všetky nezaopatrené deti sa vyplácajú týždenne elektronickým prevodom na bankový účet alebo poštovou poukážkou.

Kapitola IV: Dávky v materstve a dávky v otcovstve

Kedy máte nárok na dávky v materstve alebo dávky v otcovstve?

Vecné dávky

Všetky ženy s riadnym pobytom majú nárok na vecné dávky v súvislosti s tehotenstvom a pôrodom.

Materské dávky

Materské dávky sa môžu vyplácať ženám v aktívnom pracovnom pomere, na ktoré sa vzťahuje zákon z roku 1994 o ochrane materstva zamestnankýň (Maternity Protection of Employees Act, 1994), bezprostredne pred prvým dňom materskej dovolenky. Na vznik nároku na dávky je potrebné:

- mať zaplatených aspoň 39 reálnych týždenných príspevkov PRSI v priebehu dvanástich mesiacov, ktoré predchádzajú prvému dňu materskej dovolenky, alebo
- mať zaplatených aspoň 39 reálnych týždenných príspevkov PRSI, odkedy ste začali pracovať a aspoň 39 reálnych **alebo** fiktívnych týždenných príspevkov PRSI, zaplatených alebo započítaných v priebehu referenčného zdaňovacieho obdobia (*Relevant Tax Year*) alebo v priebehu roka, ktorý nasleduje po referenčnom zdaňovacom období, alebo
- mať zaplatených aspoň 26 reálnych týždenných príspevkov PRSI v priebehu referenčného zdaňovacieho obdobia (*Relevant Tax Year*) a aspoň 26 reálnych týždenných príspevkov PRSI v priebehu zdaňovacieho obdobia, ktoré predchádza referenčnému zdaňovaciemu obdobiu.

Samostatne zárobkovo činné ženy musia mať zaplatených minimálne 52 príspevkov, a to buď v poslednom, alebo v predposlednom daňovom roku pred rokom, v ktorom požiadajú o vyplácanie dávok.

Adopčné dávky

Adopčné dávky sú platby určené osobe, ktorá si adoptuje dieťa. Podmienky vzniku nároku, výška a vyplácanie príspevkov sú podobné ako pri dávkach v materstve.

Aké dávky sa poskytujú?

Vecné dávky

Prenatálne a postnatálne služby a nemocničná starostlivosť o dojčatá do 6 týždňov sú bezplatné. Pozri tiež časť o zdravotnej starostlivosti.

Materské dávky

Materské dávky sa vyplácajú počas 26 týždňov, z ktorých aspoň dva sa musia vybrať pred predpokladaným dátumom narodenia a štyri po narodení dieťaťa.

Vyplácajú sa vo výške 80 % príjmov v priebehu referenčného zdaňovacieho obdobia, s určenou minimálnou a maximálnou týždennou hranicou, alebo vo výške

nemocenských dávok vrátane zvýšenia pre oprávnených dospelých a deti, na ktoré má osoba nárok v prípade práceneschopnosti, podľa toho, ktorá suma je vyššia.

Deň začiatku materskej dovolenky je určujúcim pre stanovenie referenčného zdaňovacieho obdobia.

Ako získať dávky v materstve a dávky v otcovstve?

Materské dávky

O materské dávky (Maternity Benefit) je potrebné požiadať šesť týždňov pred plánovaným dátumom začiatku materskej dovolenky (dvanásť týždňov pre samostatne zárobkovo činné osoby). Tlačivo žiadosti je k dispozícii na miestnom úrade sociálnych vecí (*Social Welfare Local Office*). Vyplní ho váš lekár a váš zamestnávateľ. Vyplnené tlačivo je potrebné zaslať na ministerstvo sociálnej ochrany.

Platby sú realizované týždenne prevodom na bankový účet alebo poštovou poukážkou.

Kapitola V: Dávky v invalidite

Kedy máte nárok na dávky v invalidite?

Invalidný dôchodok (*Invalidity Pension*) sa vypláca týždenne a nahrádza nemocenské dávky (*Illness Benefit*) poistencom, ktorí boli uznaní za trvalo práceneschopných a ktorí spĺňajú podmienky týkajúce sa príspevkov PRSI.

Na získanie nároku na invalidný dôchodok je potrebné:

- mať od začiatku poistenia zaplatených aspoň 260 týždenných príspevkov PRSI v primeranej výške a
- mať zaplatených alebo započítaných aspoň 48 týždenných príspevkov PRSI v priebehu referenčného zdaňovacieho obdobia.

Na uplatnenie nároku na invalidný dôchodok, musíte byť spravidla už predtým poberateľom nemocenských dávok (*Illness Benefit*) počas minimálne dvanástich mesiacov. V niektorých prípadoch je však možné si nárok uplatniť skôr.

Aké dávky sa poskytujú?

Invalidný dôchodok je paušálna suma závisiaca od veku. Jej výška je až 193,50 EUR týždenne pre osoby do 65 rokov a 230,30 EUR týždenne pre osoby nad 65 rokov.

Na oprávnenú dospelú osobu a dieťa sa vyplácajú doplnkové dávky.

Vzhľadom na podmienky môžu mať príjemcovia nárok aj na príspevok na pohonné hmoty, príspevok na elektrinu, príspevok na koncesionárske poplatky, príspevok na telefón a bezplatné cestovanie a dôchodcovia žijúci osamelo môžu získať príspevok pre osamelo žijúce osoby vo výške 7,70 EUR týždenne.

Ako získať dávky v invalidite?

Invalidný dôchodok vrátane príspevkov pre oprávnené dospelé osoby a oprávnené deti sa v prípade, ak máte pobyt v Írsku, vypláca elektronickým prevodom na účet v banke. Ak máte pobyt inde, bežne sa vypláca mesačne v miestnej mene elektronickým prevodom na účet.

Kapitola VI: Starobné dôchodky a dávky v starobe

Kedy máte nárok na dávky v starobe?

S určitými výnimkami sú povinne poistení všetci zamestnanci a uční vo veku 16 rokov a starší. Podobné ustanovenia sa vzťahujú aj na samostatne zárobkovo činné osoby.

Štátny dôchodok (prechodný)

Štátny dôchodok (prechodný) sa môže vyplácať každej osobe vo veku od 65 do 66 rokov, ktorá prestala vykonávať pracovnú činnosť na plný úväzok a spĺňa podmienky týkajúce sa príspevkov PRSI.

Vo všeobecnosti sa poistená osoba vo veku 65 až 66 rokov považuje za dôchodcu, ak jej príjmy zo zamestnania neprekračujú 38 EUR týždenne, ak je zamestnancom, alebo 3 174,35 EUR ročne, ak je samostatne zárobkovo činná.

Podmienky týkajúce sa príspevkov PRSI sú tieto:

- účasť v systéme príspevkov sociálneho poistenia pred dosiahnutím veku 55 rokov,
- najmenej 520 zaplatených príspevkov v primeranej výške,
- ročný priemer najmenej 24 týždňov zaplatených alebo započítaných príspevkov PRSI od roku 1953 alebo odo dňa, keď ste začali vykonávať zamestnanie, v ktorom ste poistení.

Štátny dôchodok (prechodný) sa prestane vyplácať od 1. januára 2014.

Štátny dôchodok (príspevkový)

Nárok na tento dôchodok sa priznáva od dosiahnutia dôchodkového veku (66 rokov) každému poistencovi, ktorý spĺňa podmienky týkajúce sa príspevkov PRSI. Vek nároku na dôchodok sa v roku 2012 zvýši na 67 rokov a v roku 2028 na 68 rokov. Máte naň nárok, aj keď naďalej pracujete. Nemôže sa však poukazovať súčasne so štátnym (prechodným) dôchodkom.

Žiadosť o dôchodok je potrebné podať v lehote troch mesiacov pred dosiahnutím dôchodkového veku prostredníctvom tlačiva, ktoré je k dispozícii na miestnych úradoch sociálnych vecí a na všetkých poštových úradoch.

Podmienky týkajúce sa príspevkov PRSI sú tieto:

- účasť v systéme platenia príspevkov sociálneho poistenia pred dosiahnutím veku 56 rokov,
- najmenej 520 zaplatených príspevkov v primeranej výške,
- ročný priemer najmenej desať týždňov príspevkov zaplatených alebo započítaných od roku 1953 (alebo odo dňa, keď ste začali vykonávať zamestnanie, na ktoré sa vzťahuje systém poistenia), až do konca zdaňovacieho obdobia predchádzajúceho dňu, keď dosiahnete 66 rokov. Pri ročnom priemere desať týždňov príspevkov počas zamestnania na plný úväzok vám vznikne nárok na štátny dôchodok (príspevkový) v minimálnej výške.

Všetci poberatelia invalidného dôchodku sa automaticky presunú do systému štátneho dôchodku (príspevkového) pri dosiahnutí veku 66 rokov.

Osobe, ktorá preruší výkon plateného zamestnania z dôvodu starostlivosti o dieťa mladšie ako dvanásť rokov alebo o invalidnú osobu, sa môže pri výpočte ročného priemeru reálnych príspevkov PRSI zohľadniť až dvadsať rokov výkonu takejto činnosti.

Štátny dôchodok (nepríspevkový)

Osoby vo veku 66 rokov a viac, ktoré nemajú nárok na štátny dôchodok (príspevkový), môžu mať nárok na štátny dôchodok (nepríspevkový), ak splnia podmienky obvyklého pobytu² a overenia výšky príjmov.

Aké dávky sa poskytujú?

Výška štátneho dôchodku (prechodného) je 230,30 EUR týždenne (maximálne). Ak je priemerný počet zaplatených príspevkov týždenne za rok viac než 24, ale menej ako 48, vypláca sa znížený dôchodok.

Štátny dôchodok (príspevkový) je tiež 230,30 EUR týždenne (maximálne). Ak je priemerný počet zaplatených príspevkov týždenne za rok viac než 10, ale menej ako 48, vypláca sa znížený dôchodok.

Za dospelé osoby s týmto nárokom a za deti sa vyplácajú doplnkové dávky.

Dodatočný príspevok 7,70 EUR týždenne sa vypláca v prípade, ak dôchodca žije sám.

Ako získať dávky v starobe?

Štátny dôchodok (prechodný)

Žiadosť o štátny (prechodný) dôchodok je potrebné podať v období troch mesiacov pred dosiahnutím veku 65 rokov alebo do troch mesiacov od ukončenia činnosti, z ktorej vyplýva účasť na sociálnom poistení, ak k tomu dôjde po dosiahnutí veku 65 rokov. Tlačivo žiadosti je k dispozícii na všetkých miestnych úradoch sociálnych vecí a poštových úradoch.

Platby vrátane príspevkov pre oprávnených dospelých a deti sa vyplácajú elektronickým prevodom na bankový účet alebo elektronickým informačným prevodom. Elektronický informačný prevod sa uskutočňuje pomocou karty swipe na oprávnenej pošte.

Štátny dôchodok (príspevkový)

Žiadosť o štátny dôchodok (príspevkový) je potrebné podať v lehote troch mesiacov pred dosiahnutím dôchodkového veku prostredníctvom tlačiva, ktoré je k dispozícii na miestnych úradoch sociálnych vecí a na všetkých poštových úradoch.

² Podmienka obvyklého pobytu znamená, že musíte dokázať, že ste mali obvyklý pobyt v Írsku alebo v jednotnej cestovnej zóne Spojeného kráľovstva, ostrovov Channel a ostrova Man po značne dlhú dobu bez prerušenia.

Dôchodok vrátane príspevkov pre oprávnených dospelých a deti sa vypláca elektronickým prevodom na bankový účet alebo elektronickým informačným prevodom. Elektronický informačný prevod sa uskutočňuje pomocou karty swipe na oprávnenej pošte.

Kapitola VII: Pozostalostné dávky

Kedy máte nárok na pozostalostné dávky?

Vdovský a vdovecký dôchodok alebo dôchodok pozostalého registrovaného partnera (príspevkový)

S určitými výnimkami sú povinne poistení na vyplácanie týchto dávok všetci zamestnanci a uční vo veku 16 rokov a viac, ako aj samostatne zárobkovo činné osoby.

Nárok naň má pozostalý alebo rozvedený manželský partner, ktorý nevstúpil do nového manželského zväzku, ani nežije s druhom alebo družkou. Pozostalý partner ani druhovia či družky nemajú na tieto dávky nárok.

Vdovský a vdovecký dôchodok alebo dôchodok pozostalého registrovaného partnera (príspevkový) môže byť vyplácaný vdove, vdovcovi alebo pozostalému registrovanému partnerovi bez ohľadu na vek, ak sú splnené podmienky vo vzťahu k príspevkom buď na poistnom konte zosnulého manželského partnera, alebo na vlastnom konte pozostalého manželského partnera. Podmienky týkajúce sa príspevkov PRSI sú tieto:

- minimálne 156 reálnych príspevkov PRSI do dňa úmrtia manželského partnera alebo do dňa jeho odchodu do dôchodku, a
- minimálny priemer 39 týždenných príspevkov PRSI zaplatených alebo započítaných v priebehu troch alebo piatich zdaňovacích období (podľa toho, ktorý počet je výhodnejší na dosiahnutie ročného priemeru) pred úmrtím manželského partnera alebo pred jeho odchodom do dôchodku,
- pre nárok na minimálny dôchodok, sa požaduje ročný priemer najmenej 24 týždenných príspevkov PRSI zaplatených alebo započítaných odo dňa začiatku vykonávania pracovnej činnosti do konca zdaňovacieho obdobia predchádzajúceho úmrtiu manželského partnera alebo jeho odchodu do dôchodku; pri nároku na maximálny dôchodok sa požaduje ročný priemer 48 zaplatených alebo započítaných týždenných príspevkov PRSI.

Podpory pri úmrtí

Príspevok pri úmrtí sa poskytuje pri úmrtí:

- poistenca,
- manželského partnera poistenca,
- vdovca, vdovy alebo registrovaného partnera po poistencovi,
- dieťaťa poistenca (mladšieho ako 18 rokov),
- oprávneného dospelého rodinného príslušníka prispievajúceho dôchodcu vrátane osôb, ktoré by spĺňali stanovené podmienky, ale poberajú inú dávku sociálneho zabezpečenia, napríklad príspevok na starostlivosť o blízku odkázanú osobu,
- dieťaťa spĺňajúceho stanovené podmienky,
- siroty alebo osoby, ktorá má nárok na príspevok na opateru (príspevkový).

Pri úmrtí dospelaj osoby sa môže príspevok pri úmrtí poskytovať na základe konta príspevkov PRSI zosnulého alebo jeho manželského partnera. Pri úmrtí dieťaťa sa

príspevok pri úmrtí poskytuje, ak jeden z rodičov, alebo osoba, s ktorou dieťa obvykle žilo, spĺňa podmienky týkajúce sa príspevkov PRSI.

Výška príspevku pri úmrtí je 850 EUR.

Vyplácanie dávok a dôchodkov po úmrtí

Ak osoba, ktorá poberala týždenné dávky, zomrie, za istých podmienok sa môžu platby naďalej poukazovať počas šiestich týždňov po úmrtí. Táto možnosť sa uplatňuje aj pri úmrtí osoby poberajúcej prídavky na dospelú osobu alebo deti spĺňajúce stanovené podmienky. Okrem toho, ak by týždenné dávky mali zahŕňať navýšenie na dospelú osobu spĺňajúcu stanovené podmienky – ktoré však nie je vyplácané, pretože manžel/manželka zosnulej osoby už poberá dávky na svoje meno – platby manželovi/manželke budú naďalej poukazované počas šiestich týždňov po dni úmrtia. Tieto platby počas šiestich týždňov po úmrtí sa uplatňujú aj na:

- príspevok rodine s jedným rodičom (One Parent Family Payment), ak je v rodine dieťa spĺňajúce stanovené podmienky, v prospech tohto dieťaťa, a
- náhradu a príspevok na starostlivosť o blízku odkázanú osobu (Carer's Benefit a Carer's Allowance), pokiaľ odkázaná osoba, o ktorú sa poberateľ staral, nebol manžel/manželka osoby poskytujúcej starostlivosť.

Aké dávky sa poskytujú?

Vdovský a vdovecký dôchodok alebo dôchodok pozostalého registrovaného partnera (príspevkový)

Vdovský a vdovecký dôchodok alebo dôchodok pozostalého registrovaného partnera (príspevkový) sa vypláca tak dlho, kým je príjemca vdovou alebo vdovcom, alebo kým nezačne žiť s iným partnerom.

Výška dôchodku sa líši v závislosti od veku pozostalého manželského partnera a rozvedeného manželského partnera:

- menej ako 66 rokov: 193,50 EUR týždenne.
- viac ako 66 rokov: 230,30 EUR týždenne.

Dodatočný príspevok 7,70 EUR týždenne sa vypláca v prípade, ak pozostalý žije sám.

Zvýšenie o 29,80 EUR týždenne sa vypláca pre každé oprávnené dieťa do veku 18 rokov (alebo do veku 22 rokov, ak je dieťa na dennom štúdiu). Toto zvýšenie možno skombinovať s rodinnými dávkami.

Ovdovené osoby, ktoré nespĺňajú podmienky na získanie vdovského a vdoveckého dôchodku alebo dôchodku pozostalého registrovaného partnera (príspevkového), môžu mať nárok na vdovský a vdovecký dôchodok alebo dôchodok pozostalého registrovaného partnera (nepríspevkový), za predpokladu, že majú obvyklý pobyt v Írsku a spĺňajú podmienky testovania výšky príjmov.

Príspevok na opateru

Osirené deti, ktoré stratili oboch rodičov, majú nárok na príspevok na opateru (príspevkový) vo výške 161,00 EUR týždenne, ak je sirota vo veku do 18 rokov (alebo vo veku do 22 rokov, ak navštevuje denné štúdium) a jej rodič alebo nevlastný rodič

počas zamestnania zaplatil príspevky za 26 týždňov. Siroty, ktoré nemajú nárok na príspevok na opateru (príspevkový), môžu získať príspevok na opateru (nepríspevkový), za predpokladu splnenia podmienok obvyklého pobytu a testovania výšky príjmov.

Ďalšie dávky

K ďalším dávkam patria:

Jednorazový príspevok ovdoveného rodiča alebo pozostalého registrovaného partnera vo výške 6 000 EUR, ak má pozostalý aspoň jedno nezaopatrené dieťa.

Ako získať pozostalostné dávky?

O dôchodok je potrebné požiadať do troch mesiacov po úmrtí manželského partnera prostredníctvom tlačiva, ktoré je k dispozícii na každom miestnom úrade sociálnych vecí a na poštových pobočkách.

Platby vrátane príspevkov na oprávnené deti sa vyplácajú elektronickým prevodom na bankový účet alebo elektronickým informačným prevodom. Elektronický informačný prevod sa uskutočňuje pomocou karty swipe na oprávnenej pošte.

Žiadosť o príspevok pri úmrtí je potrebné podať do dvanástich mesiacov od dátumu úmrtia prostredníctvom tlačiva žiadosti dostupného na ktoromkoľvek miestnom úrade sociálnych vecí. Podrobnejšie informácie získate od [ministerstva sociálnej ochrany](#).

Kapitola VIII: Dávky v súvislosti s pracovnými úrazmi a chorobami z povolania

Kedy máte nárok na dávky v súvislosti v pracovnými úrazmi a chorobami z povolania?

Zamestnanci a osoby v odbornej príprave sú poistené povinne. Nie je možné dobrovoľné poistenie.

Dávky v súvislosti s pracovnými úrazmi sa priznávajú poistencom, ktorí utrpeli pracovný úraz alebo trpia niektorými chorobami z povolania z dôvodu svojho zamestnania. Poistenie platí aj pre úrazy, ku ktorým dôjde na ceste do práce alebo z práce. Existuje zoznam, kde sa nachádza 56 chorôb z povolania.

V prípade pracovných úrazov neexistujú žiadne konkrétne podmienky, ktoré je potrebné splniť na získanie dávok. V prípade určitých chorôb z povolania (hluchota, tuberkulóza a pneumokonióza) existuje definované obdobie vystavenia riziku.

Dávky môžu zahŕňať dávky pri pracovných úrazoch, dávky v invalidite, príplatok za neschopnosť vykonávať zamestnanie, zdravotnú starostlivosť a dávky pri úmrtí.

Aké dávky sa poskytujú?

Dávky pri pracovných úrazoch

Dávka pri pracovnom úraze sa vypláca počas obdobia práceneschopnosti. Vypláca sa od štvrtého dňa práceneschopnosti maximálne 26 týždňov od dátumu úrazu alebo nástupu choroby z povolania. Ak ste práceneschopní aj po uplynutí 26 týždňov, máte nárok na nemocenské dávky.

Dávky v invalidite

Dávky v invalidite sa vyplácajú, ak v dôsledku pracovného úrazu stratíte fyzické alebo duševné schopnosti, a to aj v prípade práceneschopnosti.

Príplatok za neschopnosť vykonávať zamestnanie sa vypláca osobám, ktoré poberajú dávky v invalidite, ak sa považujú za trvalo neschopné pracovať v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania a nemajú nárok na nemocenské dávky.

Lekárska starostlivosť

System dávok pri pracovných úrazoch pokrýva určité náklady na zdravotnú starostlivosť presahujúce výdavky už uhradené riaditeľstvom zdravotníckych služieb alebo v rámci náhrady za poskytovanú starostlivosť.

Dávky pri úmrtí

Dávky pri úmrtí sa môžu vyplácať, ak poistenec zomrie na následky pracovného úrazu alebo choroby z povolania. Možno ich vyplácať vyživovaným osobám poistenca, ktorý

v čase svojho úmrtia poberal dôchodok z dôvodu invalidity ohodnotenej na 50 % alebo viac, a to bez ohľadu na príčinu úmrtia. Dávky pri úmrtí zahŕňajú:

- vdovský a vdovecký dôchodok alebo dôchodok pozostalého registrovaného partnera,
- sirotsky dôchodok,- dôchodok pre nezaopatrené osoby,
- pohrebné.

Ako získať dávky v súvislosti s pracovnými úrazmi a chorobami z povolania?

Ak ste utrpeli pracovný úraz, musíte informovať svojho zamestnávateľa. Musíte zaslať potvrdenie o práceneschopnosti na ministerstvo sociálnej ochrany, a to na osobitnom tlačíve, ktoré má k dispozícii väčšina lekárov. Toto potvrdenie musí byť zaslané za každý týždeň práceneschopnosti.

Vyplácanie dávok pri pracovnom úraze vrátane príspevkov na oprávnených dospelých a deti sa bežne uskutočňuje od štvrtého dňa práceneschopnosti. Platby sa realizujú týždenne prostredníctvom šekov zasielaných poštou alebo elektronickým prevodom na účet.

O dávky v invalidite je potrebné požiadať do troch mesiacov, inak riskujete, že o časť z nich prídete.

Ak sa zdravotná starostlivosť poskytuje v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania, je potrebné o tom informovať ministerstvo sociálnej ochrany v lehote šiestich týždňov od začiatku poskytovania tejto zdravotnej starostlivosti.

O dávky pri úmrtí je potrebné požiadať pomocou tlačíva ministerstva sociálnej ochrany do troch mesiacov od úmrtia. V opačnom prípade môže nárok na ne zaniknúť.

Kapitola IX: Rodinné dávky

Kedy máte nárok na rodinné dávky?

K rodinným dávkam patria:

- prídavky na deti,
- prídavok k rodinnému príjmu,
- príspevky pre rodiny s jedným rodičom.

Tieto dávky môžu podliehať splneniu určitých kvalifikačných podmienok. Pozri časť Aké dávky sa poskytujú?

Informácie o príspevku na opateru (príspevkovom) a príspevku na opateru (nepríspevkovom) pozri v časti o [pozostalých](#). Informácie o príspevku na domácu starostlivosť pozri v časti o [dlhodobej starostlivosti](#).

Aké dávky sa poskytujú?

Prídavky na deti

Prídavky na deti, ktoré nie sú podriadené žiadnej podmienke poistenia alebo výške príjmu, sa poskytujú na každé dieťa do veku 16 rokov. Vekové ohraňenie sa rozšíri na 17 rokov, ak je dieťa v dennom štúdiu, alebo ak je zdravotne postihnuté. Na prídavky na deti sa vzťahuje podmienka riadneho pobytu.

Prídavky na deti sa vyplácajú matke alebo nevlastnej matke dieťaťa; môžu sa však vyplácať aj otcovi alebo nevlastnému otcovi, ak s ním dieťa žije a je ním vyživované.

Prídavky na deti sa vyplácajú mesačne vo výške závislej od poradia dieťaťa v rodine.

Prídavok k rodinnému príjmu

(*Family Income Supplement*) Prídavok k rodinnému príjmu (FIS) je pravidelná týždenná hotovostná dávka, ktorá nepodlieha zdaneniu, poskytovaná rodinám, vrátane rodín s jedným rodičom, s nízkym príjmom. Na vznik nároku na túto dávku je potrebné:

- byť zamestnaný na plný úväzok a pracovať devätnásť alebo viac hodín týždenne, alebo 38 hodín a viac za štrnásť dní, a
- mať aspoň jedno dieťa spĺňajúce podmienky, ktoré obvykle žije s vami a ktorého potreby pokrývate/na ktoré prispievate, a
- mať čistý príjem neprekračujúci stanovenú hranicu.

Práca na plný úväzok nevyhnutne predpokladá, že budete zamestnaní najmenej tri mesiace. Príležitostná práca, ako napríklad sezónne práce a práce v rámci štátnych programov (*Government Sponsored Schemes*), nie sú považované za prácu na plný úväzok.

Dávka FIS sa vypláca vo výške 60 % rozdielu medzi príjmom rodiny (po odpočítaní príspevku PRSI a dane z príjmu) a hranicou príjmu vzťahujúcou sa na danú veľkosť rodiny.

Príspevky pre rodiny s jedným rodičom

Príspevky pre rodiny s jedným rodičom sa poskytujú mužom a ženám, ktorí vychovávajú dieťa alebo deti bez podpory partnera. O vyplácanie tohto príspevku môžete požiadať:

- ak vaše najmladšie dieťa má 12 alebo menej rokov,
- ak ste slobodný/á, vdovec/vdova, manželský partner väzňa, žijete odlúčene alebo ste rozvedený/á, **alebo**
- ak vaše manželstvo bolo anulované a už nežijete so svojím bývalým manželským partnerom.

Na tento príspevok máte nárok, ak ste hlavný živiteľ minimálne jedného dieťaťa a toto dieťa s vami žije, ak nemáte druha alebo družku (nežijete v partnerstve podobnom manželstvu), máte príjem z pracovnej činnosti 425 EUR týždenne alebo menej, spĺňate podmienky testovania výšky príjmov a spĺňate podmienku riadneho pobytu.

Ako získať rodinné dávky?

Vo všeobecnosti platí, že žiadosti o rodinné dávky sa podávajú na miestnom úrade sociálnych vecí. Je potrebné poznamenať, že prídavky na deti sa vyplácajú mesačne a nárok na ne vzniká od prvého dňa v mesiaci po mesiaci narodenia dieťaťa alebo jeho príchodu do Írska. Žiadosť obvykle podáva jeden z rodičov dieťaťa do troch mesiacov od tohto dátumu prostredníctvom tlačiva žiadosti, ktoré je k dispozícii na každom miestnom úrade sociálnych vecí.

Kapitola X: Nezamestnanosť

Kedy máte nárok na dávky v nezamestnanosti?

Dávka pre uchádzačov o zamestnanie je príspevok vyplácaný týždenne poistencom počas obdobia nezamestnanosti. Na vznik nároku na dávky pre uchádzača o zamestnanie je potrebné:

- spĺňať stanovené podmienky týkajúce sa príspevkov PRSI,
- byť schopný pracovať a zároveň byť disponibilný pre zamestnanie,
- skutočne hľadať zamestnanie,
- mať viac ako 16 a menej ako 66 rokov.

Samostatne zárobkovo činné osoby, štátni úradníci a zamestnanci verejných služieb zamestnaní v týchto oblastiach do apríla 1995 a osoby zarábajúce menej ako 38 EUR týždenne, neplatia príspevky PRSI, na základe ktorých vzniká nárok.

Príspevok pre uchádzača o zamestnanie sa vypláca na základe veľmi podobných podmienok. Podlieha však testovaniu výšky príjmov a zisťovaniu pobytu. Nevyžaduje sa však žiadna kvalifikačná lehota. Minimálne vekové ohraničenie je 18 rokov.

Nárok na dávky pre uchádzača o zamestnanie môže byť za istých okolností a na isté časové obdobie pozastavený, napríklad ak ste boli prepustení z vlastného zavinenia alebo ak odmietate vhodnú pracovnú ponuku.

Zavádzajú sa pokuty s cieľom podnecovať uchádzačov o zamestnanie, aby sa zapájali do realizácie národného akčného plánu pre zamestnanosť (NEAP) a ďalších aktívnych opatrení.

Odstupné

Na väčšinu poistencov sa vzťahuje systém odstupného (Redundancy Payments Scheme), ktorý spravuje ministerstvo sociálnej ochrany. Poistencovi, ktorí stratí zamestnanie z ekonomických dôvodov, bude pri splnení istých podmienok vyplatená paušálna suma. Výška tejto sumy bude závisieť od času, počas ktorého pracoval u zamestnávateľa, ktorý ho prepustil, od jeho veku a od výšky jeho mzdy v čase prepustenia.

Zamestnanec je spravidla považovaný za prepusteného z ekonomických dôvodov, ak je jeho prepustenie dôsledkom úplného alebo čiastočného zatvorenia podniku alebo poklesu potreby pracovnej sily tohto zaradenia alebo s touto kvalifikáciou.

Je však potrebné uviesť, že nárok na dávky tohto systému závisí od celkovej dĺžky práce vykonávanej u toho istého zamestnávateľa v Írsku, a nie od príspevkov. Ustanovenia práva únie vo vzťahu k sčítavaniu období poistenia sa na tieto dávky neuplatňujú.

Ak je osoba poberateľom odstupného, ktoré presahuje 50 000 EUR, môže jej zaniknúť nárok na dávky pre uchádzača o zamestnanie (Job-seeker's Benefit) na obdobie najviac deväť týždňov. Tento zánik nároku sa neuplatňuje na uchádzačov o zamestnanie vo veku 55 rokov a starších.

Aké dávky sa poskytujú?

Dávky pre uchádzača o zamestnanie sa spravidla vyplácajú od štvrtého dňa nezamestnanosti. Ak ste však podali žiadosť o nemocenské dávky alebo o dávky pre uchádzača o zamestnanie v predchádzajúcich trinástich týždňoch, môžete ich poberať od prvého dňa nezamestnanosti. Ak ste poberali dávky pre uchádzača o zamestnanie tesne pred podaním žiadosti o príspevok pre uchádzača o zamestnanie, neexistuje čakacia lehota.

Dávky pre uchádzača o zamestnanie sa bežne vyplácajú 312 dní, ale sú obmedzené na 234 dní, ak ste od začiatku platenia poistenia zaplatili menej než 260 týždenných príspevkov. Môžu sa však vyplácať až do dôchodkového veku, za predpokladu, že osoba naďalej spĺňa podmienky na ich vyplácanie. Príspevok pre uchádzača o prácu sa vypláca neobmedzené obdobie až do veku 66 rokov.

Dávky pre uchádzača o prácu a príspevok pre uchádzača o prácu sú paušálne dávky vo výške do 188 EUR týždenne. Príspevok pre uchádzača o prácu sa vypláca v zníženej výške príjemcom vo veku do 24 rokov.

Za oprávnené dospelé osoby a deti sú k dispozícii doplnkové príspevky. Môžete získať nárok aj na ďalšie príspevky, ako napríklad príspevok v rámci doplnkových príspevkových systémov zabezpečenia (t. j. príspevky na nájomné a úroky z hypoték, platby v prípade výnimočných a núdzových situácií) a v prípade príjemcov príspevku pre uchádzačov o prácu aj príspevok na pohonné hmoty.

Ako získať dávky v nezamestnanosti?

O dávky pre uchádzača o zamestnanie je potrebné požiadať od prvého dňa nezamestnanosti. Žiadosť sa podáva na miestnom úrade sociálnych vecí. Žiadosť možno doručiť poštou, ak je vaše bydlisko vzdialené viac než 10 kilometrov (6 míľ) od daného úradu. S cieľom stanoviť váš nárok na túto dávku môžete byť požiadaní o predloženie tlačiva daňového priznania dane z príjmu, ako je tlačivo P 60 (ročné priznanie).

Dávky pre uchádzačov o zamestnanie sa vyplácajú týždenne šekom alebo poštovou poukážkou, ktorú je možné vyplatiť na každej pošte.

Kapitola XI: Minimálne zdroje

Kedy máte nárok na dávky v súvislosti s minimálnymi zdrojmi?

Ak máte bydlisko v Írsku a nemáte nazbieraných dost príspěvkov pre vznik nároku na dávky sociálneho poistenia (Social Insurance Payment), alebo ak ste si už svoj nárok vyčerpali, môžete namiesto nich poberať nepríspevkové dávky.

Okrem toho je pre osoby s obmedzenými prostriedkami k dispozícii množstvo nepríspevkových programov súvisiacich s rizikovými situáciami. Tieto programy tiež poskytujú rôzne peňažné dávky a v Írsku majú väčšie uplatnenie než systém všeobecného nepríspevkového minima. Týmito systémami sú:

- [príspevok pre uchádzača o prácu](#),
- príspěvok v invalidite pre osoby s postihnutím vo veku 16 až 66 rokov,
- dôchodok pre nevidiacich pre nevidiace osoby a niektoré osoby so zníženou zrakovou schopnosťou vo veku 18 až 66 rokov,
- [príspevok pre rodiny s jedným rodičom](#), pre osamelých rodičov,
- pomoc pre poľnohospodárov: pre poľnohospodárov vo veku 18 až 66 rokov s nízkymi príjmami,
- [vdovský a vdovecký dôchodok alebo dôchodok pozostalého registrovaného partnera \(nepríspevkový\)](#),
- štátny dôchodok (nepríspevkový).

Vo všeobecnosti platí, že nárok získavate, ak sa pri testovaní výšky vašich príjmov (a príjmov vášho manželského partnera alebo druhá či družky) preukáže, že príjmy nedosahujú stanovenú hranicu. Pri testovaní výšky príjmov sa určité príjmy a majetok neberú do úvahy.

Musíte tiež byť uznaný za „osobu majúcu trvalé bydlisko“ v Írsku. Podmienka trvalého bydliska znamená, že ak chcete poberať niektorú z uvedených dávok, musíte dokázať, že máte trvalé bydlisko v Írsku alebo aspoň v geografickej oblasti zahŕňajúcej Spojené kráľovstvo, Normanské ostrovy a Ostrov Man, a to dostatočne dlhý nepretržitý čas.

Pri rozhodovaní o tom, či ste osobou majúcou trvalé bydlisko v Írsku, ministerstvo bude prihliadať na:

- váš hlavný záujem,
- dĺžku a nepretržitosť pobytu v Írsku alebo iných častiach uvedenej geografickej oblasti,
- dĺžku a dôvod opustenia Írska,
- povahu a pravidelnosť zamestnanosti, ak ste boli zamestnaní,
- váš úmysel v budúcnosti žiť v Írskej republike, ako sa uvádza v dokumentoch.

V podobe všeobecnej nepríspevkovej minimálnej platby sa v rámci systému doplnkového príspěvkového zabezpečenia poskytujú rôzne paušálne peňažné dávky osobám, ktoré nemajú dostatočné prostriedky na pokrytie svojich potrieb.

Aké dávky sa poskytujú?

Maximálna výška platieb za všetky nepríspevkové dávky vrátane doplnkových príspevkov za manželského partnera alebo druha/družku a deti sa vypláca vtedy, keď osoba nemá žiadne prostriedky, ktoré by sa mohli posudzovať. Ak má osoba prostriedky, ktoré sa môžu posudzovať, výška platieb sa zníži o sumu týchto prostriedkov.

K príspevkom v invalidite, štátnemu dôchodku a príspevku pre nevidiacich sú možné doplnkové príspevky, napr. príspevok pre osoby žijúce osamote, bezplatné cestovanie a príspevky na elektrinu, príspevky na koncesionárske poplatky a príspevky na telefón.

Všetky systémy majú neobmedzené trvanie a platia, kým sú splnené dané podmienky.

Poskytujú sa aj príspevky na bývanie a kúrenie:

- v rámci systému príspevkov na nájomné sa poskytuje krátkodobá podpora oprávneným osobám žijúcim v súkromnej prenajímanej nehnuteľnosti, ktorých prostriedky nie sú dostatočné na zaplatenie nákladov na bývanie a ktoré nemajú k dispozícii bývanie z iného zdroja. Úroveň podpory sa líši v závislosti od miesta prenajímaného bývania a veľkosti rodiny;
- v rámci systému príspevkov na úroky z hypoték sa poskytuje krátkodobá podpora oprávneným osobám žijúcim v nehnuteľnosti vo vlastníctve žiadateľa. Úroveň podpory sa líši v závislosti od výšky úrokov z hypotéky;
- príspevok na pohonné hmoty.

Osoby plne závislé od nepríspevkového minima majú plný nárok na [zdravotné služby](#).

Ako získať dávky v súvislosti s minimálnymi zdrojmi?

Vo všetkých systémoch je potrebné o príspevky formálne požiadať. Testovanie výšky príjmov vychádza z údajov uvedených v žiadosti. Vo väčšine prípadov bude posúdenie zahŕňať aj rozhovor s inšpektorom v oblasti sociálneho zabezpečenia, ktorý pracuje pre ministerstvo sociálnej ochrany.

Kapitola XII: Dlhodobá starostlivosť

Kedy máte nárok na dlhodobú starostlivosť?

Aj keď v Írsku neexistuje žiadny osobitný systém dlhodobej starostlivosti, ľudia, ktorí vyžadujú dlhodobú starostlivosť, môžu využiť niekoľko systémov a príspevkov.

Systém domovov s ošetrovateľskou starostlivosťou poskytuje finančnú podporu na úhradu nákladov spojených s dlhodobou ošetrovateľskou starostlivosťou v domovoch. Uchádzači o podporu musia podstúpiť hodnotenie potreby starostlivosti a finančné hodnotenia, aby sa zistilo: a) či je dlhodobá ošetrovateľská starostlivosť v domovoch tou najvhodnejšou možnosťou, a b) akou čiastkou si môžu dovoliť prispieť na svoje náklady na starostlivosť. Systém môžu využívať všetky osoby, ktoré preukážu potrebu dlhodobej ošetrovateľskej starostlivosti, bez ohľadu na vek. Ošetrovateľská starostlivosť však musí byť primeraná potrebám jednotlivých poberateľov.

Balíky domácej starostlivosti sú zamerané na osoby vyžadujúce strednú až vysokú úroveň podpory obce. Sú zamerané predovšetkým na starších ľudí žijúcich v obci, ktorí sú akútne hospitalizovaní a hrozí im prijatie do dlhodobej rezidenčnej starostlivosti.

Náhrada za starostlivosť o blízku odkázanú osobu

Náhrada za starostlivosť o blízku odkázanú osobu sa vypláca poisteným osobám, ktoré nedávno opustili trh práce z dôvodu starostlivosti o príbuzných, ktorí potrebujú celodennú starostlivosť. Môže sa vyplácať poisteným zamestnancom, ktorí poskytujú starostlivosť minimálne šesť týždňov a maximálne dva roky. Náhrada za starostlivosť o blízku odkázanú osobu nepodlieha testovaniu výšky príjmov. Nárok na tieto dávky vzniká, ak pracujúci a osoba/osoby, o ktoré sa stará, spĺňajú nasledujúce podmienky.

Vy ako osoba starajúca sa o blízku odkázanú osobu musíte:

- mať najmenej 18 rokov,
- mať platené zamestnanie počas najmenej ôsmich týždňov v priebehu predchádzajúcich 26 týždňov,
- spĺňať podmienky týkajúce sa príspevkov PRSI,
- vzdať sa zamestnania (ktoré ste vykonávali najmenej 16 hodín týždenne alebo 32 hodín za štrnásť dní), aby ste sa o odkázanú osobu mohli starať celý deň,
- nevykonávať platené zamestnanie ani samostatnú zárobkovú činnosť mimo domu v rozsahu viac než 15 hodín týždenne,
- nežiť v nemocnici, sanatóriu alebo v inom podobnom zariadení.

Osoba alebo osoby, o ktoré sa poistený pracujúci stará, musia:

- byť v zdravotnom stave, ktorý vyžaduje celodennú starostlivosť (je potrebné lekárske potvrdenie),
- nežiť obvykle v nemocnici, domove dôchodcov alebo v inom podobnom zariadení.

Príspevok na pomoc inej osoby

Príspevok na pomoc inej osoby sa vypláca príjemcom dávok v invalidite, ktorí sú ťažko postihnutí do takej miery, že vyžadujú starostlivosť inej osoby na obdobie minimálne 6 mesiacov.

Nevyžaduje sa žiadna kvalifikačná lehota. Tieto dávky nepodliehajú testovaniu výšky príjmov.

Príspevok na domácu starostlivosť

Príspevok na domácu starostlivosť sa poskytuje na deti vo veku maximálne šesťnásť rokov, ktoré žijú v domácnosti rodičov a ktoré vyžadujú omnoho viac starostlivosti a pozornosti, ako bežne vyžadujú deti v rovnakom veku.

Nevyžaduje sa žiadna kvalifikačná lehota. Tieto dávky podliehajú testovaniu výšky príjmov (na základe príjmov na dieťa).

Príspevok na starostlivosť

Príspevok na starostlivosť sa vypláca rezidenčným ošetrovateľom vo veku 18 rokov a viac, ktorí sa starajú o chorých alebo nevládných vo veku od 16 rokov a deti, ktorým sa vypláca príspevok na domácu starostlivosť.

Nevyžaduje sa žiadna kvalifikačná lehota. Tieto dávky podliehajú testovaniu výšky príjmov (na základe príjmov na ošetrovateľa).

Príspevok na odľahčovaciu starostlivosť

Príspevok na odľahčovaciu starostlivosť je ročná dávka pre celodenných ošetrovateľov vo veku od 16 rokov, ktorí sa starajú o osoby vyžadujúce celodennú starostlivosť.

Nevyžaduje sa žiadna kvalifikačná lehota.

Aké dávky sa poskytujú?

Balíky domácej starostlivosti predstavujú doplnkovú podporu presahujúcu existujúce bežné služby obce. Nie je určené maximálne trvanie dávok.

V rámci systému ošetrovateľskej domácej starostlivosti sa poskytuje finančná podpora na pokrytie nákladov na určené štátne a dobrovoľné ošetrovateľské domovy a schválené súkromné ošetrovateľské domovy. Výška vášho podielu na nákladoch závisí od výsledku finančného hodnotenia. Podpora je k dispozícii tak dlho, ako budete v ošetrovateľskom domove a budete spĺňať podmienky na základe finančného hodnotenia.

Náhrady za starostlivosť o blízku odkázanú osobu zahŕňajú osobný príspevok a doplnkové sumy na každé dieťa spĺňajúce stanovené podmienky. Dávky sú vyplácané počas najviac dvoch rokov. Poistený zamestnanec môže požiadať o poskytovanie týchto dávok nepretržite alebo počas presne vymedzených období, pričom nesmie prekročiť celkové obdobie, na ktoré má nárok. Ak sa stará o viacero osôb, môže mať nárok na príplatok vo výške 50 % svojho osobného príspevku. Náhrada za starostlivosť o blízku odkázanú osobu sa vypláca týždenne, priamo na účet v banke alebo v stavebnej sporiteľni s výnimkou hypotekárneho účtu.

Náhrada za starostlivosť o blízku odkázanú osobu, príspevok na starostlivosť, príspevok na pomoc inej osoby, príspevok na domácu starostlivosť a príspevok na odľahčovaciu starostlivosť sa vyplácajú priamo ošetrovateľovi a ich výška sa nerozlišuje na základe úrovne odkázanosti. Údaje o aktuálnej výške dávok sa

nachádzajú v [tabuľkách systému MISSOC](#), v tabuľke XII Dlhodobá starostlivosť, peňažné dávky, výška.

Ako získať dlhodobú starostlivosť?

Na základe nezávislého hodnotenia balíkov domácej starostlivosti, ktoré vydalo ministerstvo pre zdravie a deti v decembri 2009, spúšťa tento rok Riaditeľstvo zdravotníckych služieb množstvo iniciatív na rok 2011. Zameriavajú sa na štandardizáciu prístupu k domácej starostlivosti a jej poskytovanie, s cieľom čo najlepšie uspokojiť potreby starších osôb a maximalizovať využívanie zdrojov.

V rámci systému domovov s ošetrovateľskou starostlivosťou vykonávajú hodnotenie potrieb starostlivosti osoby, ktoré sú podľa názoru Riaditeľstva zdravotníckych služieb kvalifikované na posudzovanie prípadov a vypracúvanie správ.

Ak chcete získať náhradu za starostlivosť o blízku odkázanú osobu, príspevok na starostlivosť, príspevok na pomoc inej osoby a príspevok na odľahčovaciu starostlivosť, musíte predložiť informácie o stupni starostlivosti osoby odkázanej na starostlivosť, ktoré potvrdí lekár. Tieto informácie preskúma posudkový lekár ministerstva sociálnej ochrany.

Príloha : Užitočné adresy a webové stránky

V prípade otázok v oblasti sociálneho zabezpečenia, ktoré sa týkajú viac než jednej krajiny EÚ, môžete vyhľadať kontaktnú inštitúciu v rámci Európy v adresári s inštitúciami vedenom Európskou komisiou, ktorý je dostupný na adrese: <http://ec.europa.eu/social-security-directory>

Ministerstvo sociálnej ochrany (Department of Social Protection)
Social Welfare Services Office
College Rd,
Sligo.
Tel.: (+353-71) 915 7100
E-mail: info@www.welfare.ie

V rámci ministerstva vykonáva činnosť množstvo zákonných inštitúcií, ktoré sú uvedené ďalej:

- Výbor pre informovanie občanov poskytuje informačné, poradenské a právne služby v súvislosti s verejnými a sociálnymi službami (webová adresa: <http://www.citizensinformationboard.ie>);
- Inštitút pre dôchodky zodpovedá za dohľad nad vykonávaním zákona o dôchodkoch, ktorým sa upravujú zamestnanecké dôchodky a osobné dôchodkové účty. Inštitút tiež poskytuje poradenstvo ministrovi v oblasti dôchodkovej politiky (webová adresa: <http://www.pensionsboard.ie>);
- Kancelária ombudsmana pre dôchodky vyšetroje sťažnosti na finančné straty v dôsledku nesprávnych úradných postupov, vykladá znenie zákona v súvislosti so zamestnaneckými dôchodkovými systémami a osobnými dôchodkovými účtami. Ombudsman pre dôchodky je úradník ustanovený zákonom a svoju funkciu vykonáva nezávisle (webová adresa: <http://www.pensionsombudsman.ie>).
- Podrobnejšie informácie o tomto ministerstve sa nachádzajú na webovej stránke: <http://www.welfare.ie>.

Ministerstvo sociálnej ochrany
Davitt House
65A Adelaide Road
Dublin 2

Podrobnejšie informácie o náhradách za starostlivosť o blízku odkázanú osobu vám poskytne útvar informácií o právach zamestnancov (Employment Rights Information Unit) Ministerstva pre podnikanie, obchod a zamestnanosť na telefónnom čísle (+ 353-1) 631 3131.

Podrobnejšie informácie o zákone o dovolenke na starostlivosť o blízku odkázanú osobu (Law on Carer's Leave) nájdete na internetovej stránke Ministerstva pre podnikanie, obchod a zamestnanosť <http://www.entemp.ie>, prípadne sa informujte na e-mailovej adrese info@entemp.ie.

Ministerstvo pre zdravie (Department of Health)
Hawkins House
Hawkins Street
Dublin 2
Tel.: (+353-1) 635 4000
E-mail: priamo z webovej stránky <http://www.doh.ie>

Riaditeľstvo zdravotníckych služieb (Health Service Executive)
Dr Stevens Hospital
Dublin 8
Tel.: (+353-1) 635 4000
Webová stránka: <http://www.hse.ie>

Riaditeľstvo zdravotníckych služieb je rozdelené do geografických regiónov a zodpovednosť za zdravotnícke služby v jednotlivých oblastiach majú jednotlivé miestne zdravotnícke úrady. Zoznam úradov je uvedených na tejto webovej adrese: <http://www.hse.ie/eng/services/maps/map.html?showDoc=1&>